

Autismespekterforstyrrelser

Læringsutfordringer og læringsprinsipper

22.11.23

v/ vernepleier Stig Nikolaisen

Hensikten med dette innlegget er:

- Bli kjent med typiske læringsutfordringer for barn med ASF
- Gi en «teoretisk» innføring i læringsprinsipper
- Bidra til økt forståelse på hva som påvirker vår atferd
- Bidra til økte analyseferdigheter

Store individuelle variasjoner innenfor autismespekteret

Språk

Sosiale ferdigheter

Stereotyp atferd

Læringsutfordringer

- Motivasjon/preferanser
- Samarbeidsferdigheter
- Felles oppmerksomhet
- Imitasjonsferdigheter
- Seleksjonsvansker/ filtreringsvansker
- Språkforståelse
- Sette seg inn i hvordan andre opplever ting
- Behov for mange repetisjoner
- Generalisering

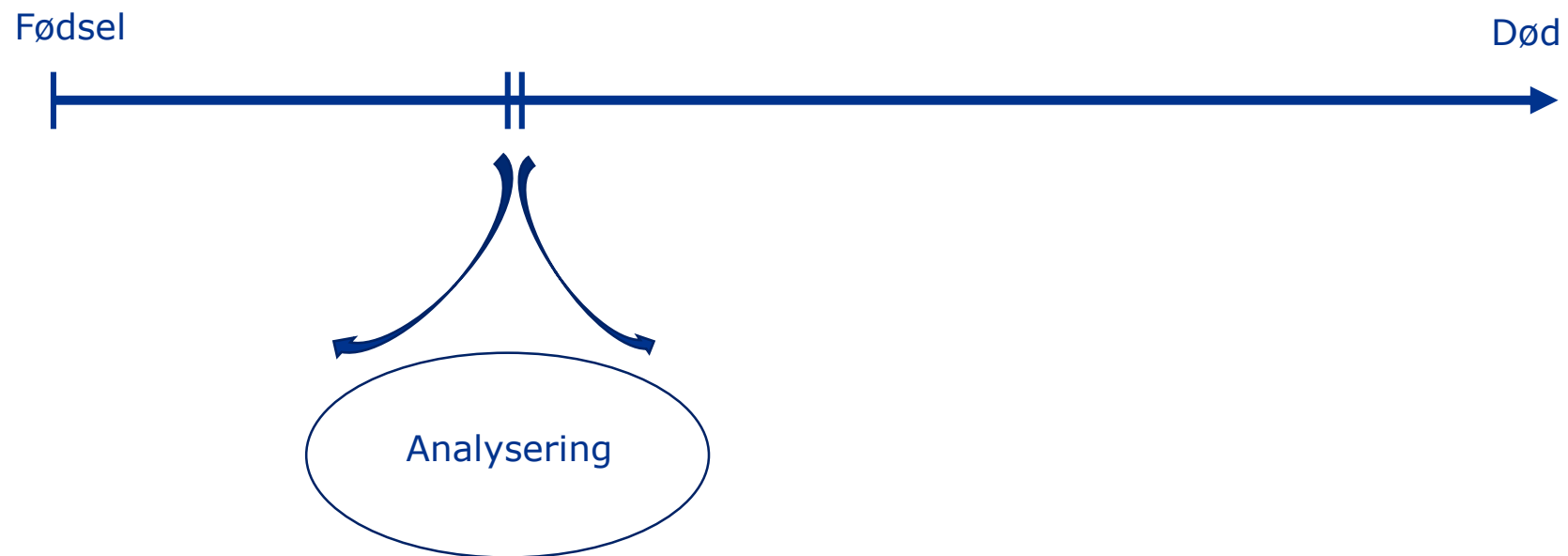
B.F. SKINNER

**“Men act upon the world and
change it, and are in turn changed
by the consequences of their
action»**

En sammenhengende atferdsstrøm

En sammenhengende atferdsstrøm

Atferd

Analyseringsenheten / Læringsenheten

Analyseenheten

Hverdagslig atferd

Foranledningen

signaliserer hvilke konsekvenser som er tilgjengelige

Konsekvensen av din handling

kan enten øke eller redusere sjansen for at du gjør det samme igjen

Forsterkning

Konsekvenser som øker sjansen for at du utfører samme atferd neste gang du er i en lignende situasjon, kaller vi forsterkende hendelser.

Dette kan skje på to måter:

Noe kommer til – dette noe må da være ønsket av deg på akkurat dette tidspunktet.

Noe forsvinner – dette noe må da være uønsket for deg på akkurat dette tidspunktet.

Hvordan vi velger å respondere i en situasjon, avhenger av våre tidligere erfaringer med denne eller lignende situasjoner.

Vi velger som oftest å respondere på måter som vi tidligere har lyktes med

Effekten av en potensiell
forsterkende konsekvens,
varierer avhengig av

Deprivasjon

Metning

Forsterkning = ØKNING (eller vedlikehold) i atferd

Forsterkere (motivasjonsbetingelser)

Deprivasjon

- Øker motivasjon
- Sult, tørst, søvnmangel
- "Fysen", pengemangel

Metning

- Reduserer motivasjon
- Overspist, favorittlåt

→ Liten tilgang øker deprivasjonen

→ Stor tilgang fører til metning

Derfor → **En forsterkers effekt er alltid relativ!**

For å opprettholde motivasjon for personen;
Tilgang til forsterker KUN i trenings situasjoner

Viktig å ha stor variasjon av forsterkere for å
sikre MAKS MOTIVASJON!

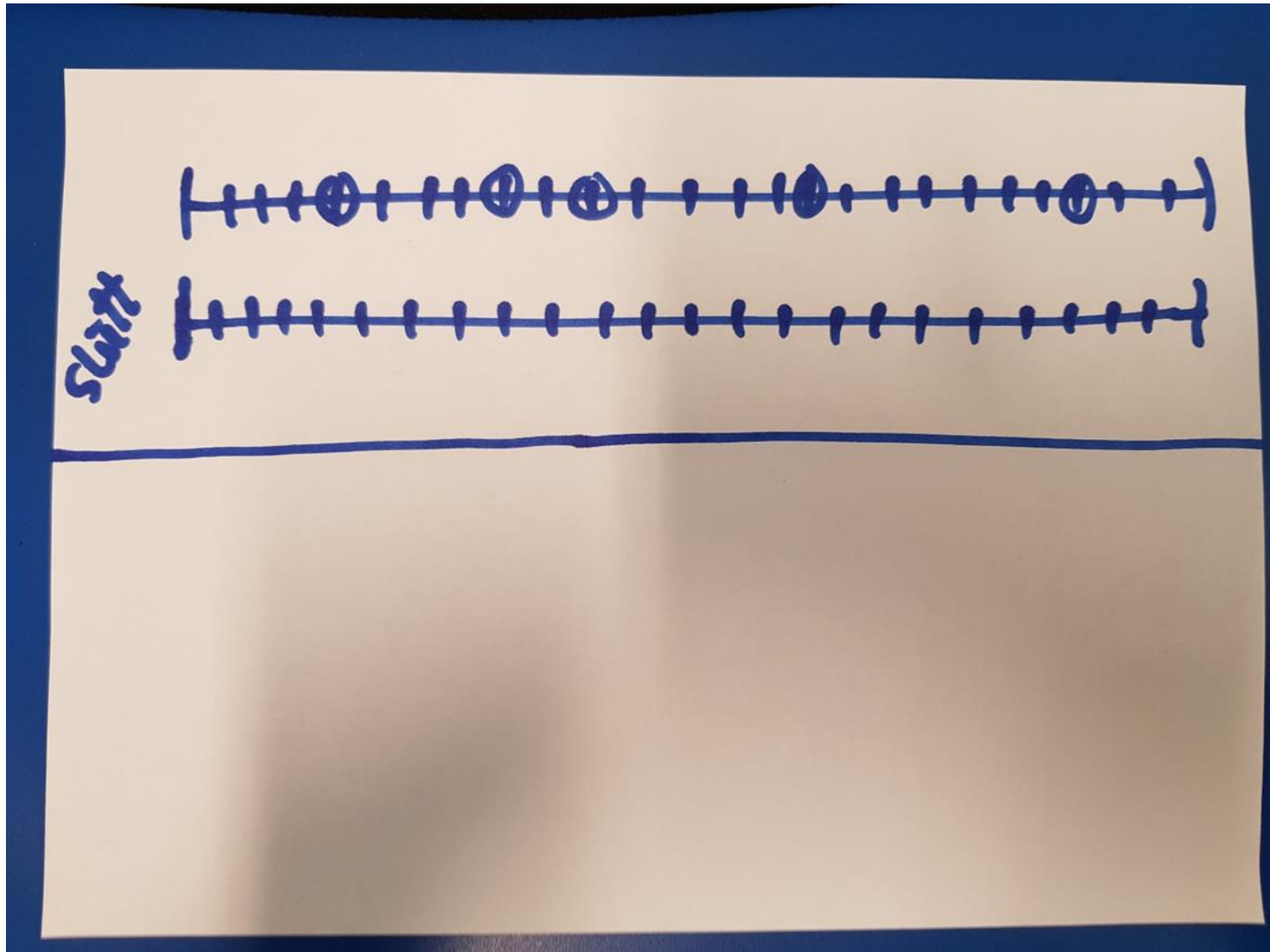
Effekten av ulik håndtering

Atferd som forsterkes bare av- og til, har en tendens til å bli;

- Godt og grundig etablert
- Krevende å redusere / få til å slutte

Handwritten blue scribbles resembling a series of vertical bars or a stylized signature.

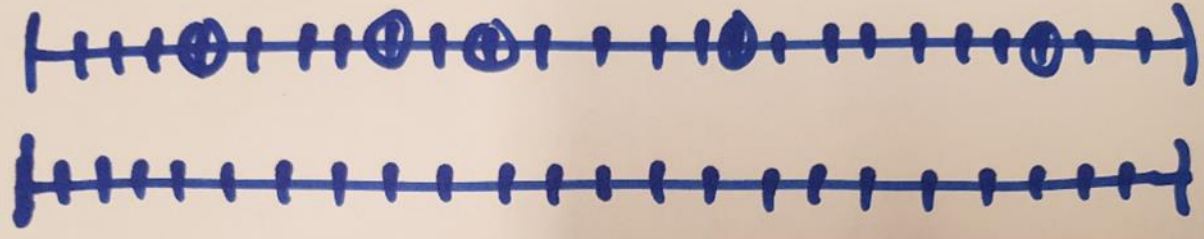

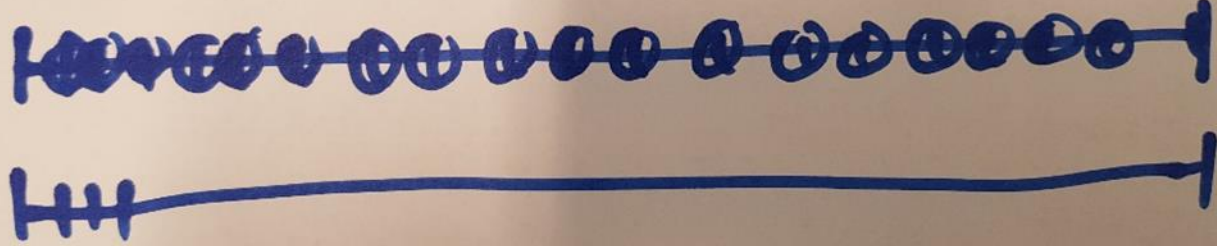
slits

slings

slings

Analyseringsenheten utfordrende atferd

Det er de samme forsterkningsprinsippene som gjelder for både ønsket og uønsket atferd!

Kun kulturelle forhold avgjør om atferden er ønsket eller uønsket.

Utfordrende atferd har ulike funksjoner:

- **For å oppnå:**

- Sosiale konsekvenser / oppmerksomhet
- Tilgang til materielle goder
- Unnslippe / unngå
- Sensoriske stimuli

Hver gang barnet skal ha på votter, skriker og hylar barnet. Som resultat slipper barnet å ha på votter.

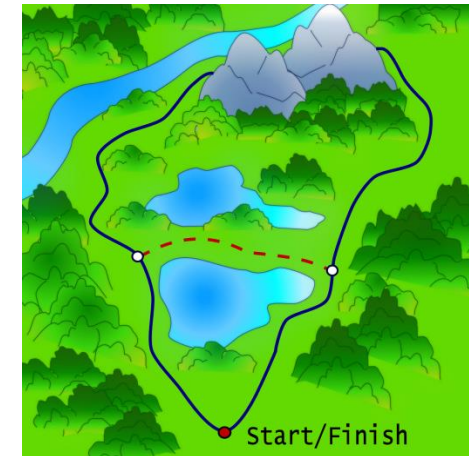
Barnet skriker når mor går vekk fra barnet. Hver gang barnet hylar, kommer mor tilbake og trøster.

Barnet løper frem og tilbake i et mønster og ser ut i luften og stirrer på lyset.

Hver gang barnet gråter, og peker på iPad, får barnet iPad.

Vi har en tendens til å velge den atferden som:

- Gir mest effekt
- Gir hurtigst effekt
- Gir effekt oftest
- Krever minst anstrengelse

Noen ganger forsterker vi
utfordrende atferd, uten av vi vil det

Effekten av våre handlinger stemmer altså
ikke alltid med våre intensjoner

Analyseringsenheten

Opplæring

Målet for barnet: Gi fra seg Ipad

Atferd

Personal sier «Gi meg Ipad»

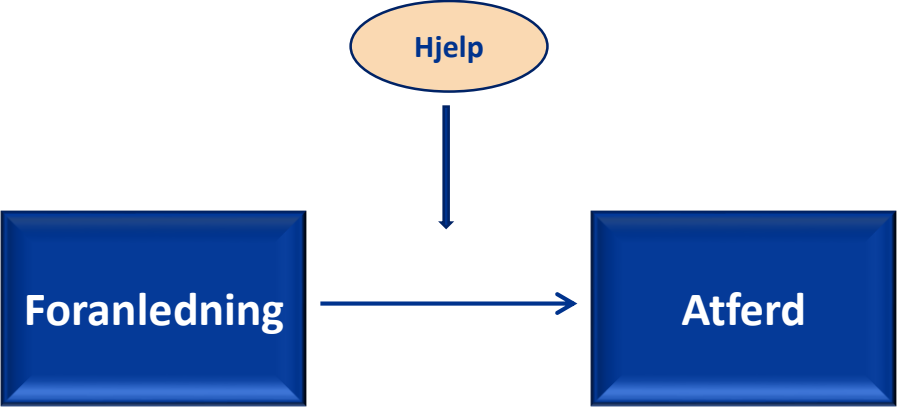
?

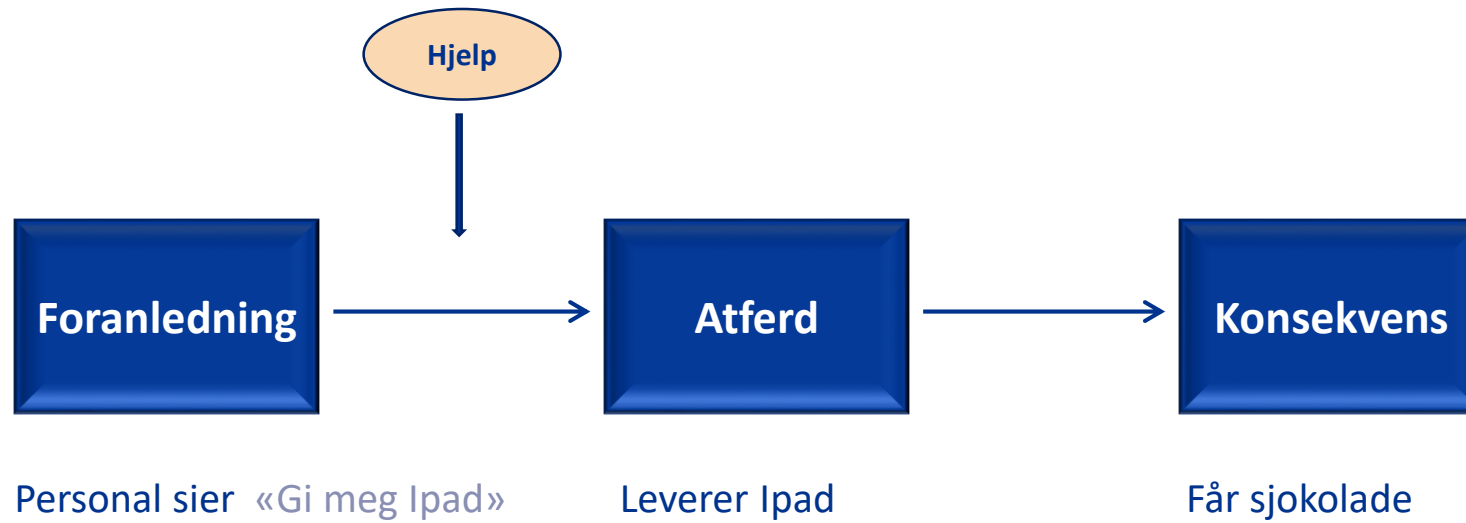

Måter å gi hjelp

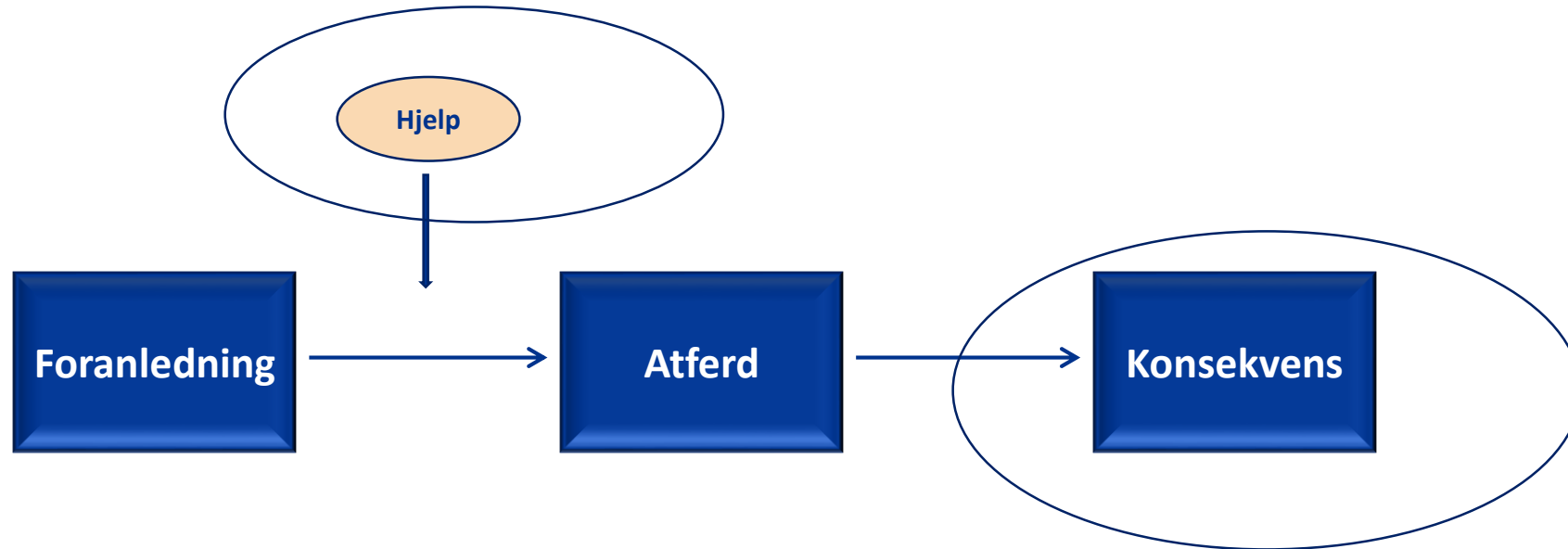
Hjelp kan være instruksjoner, gester, håndledelse eller annen tilrettelegging som fører til at sannsynligheten for rett respons øker.

Pedagogiske virkemidler

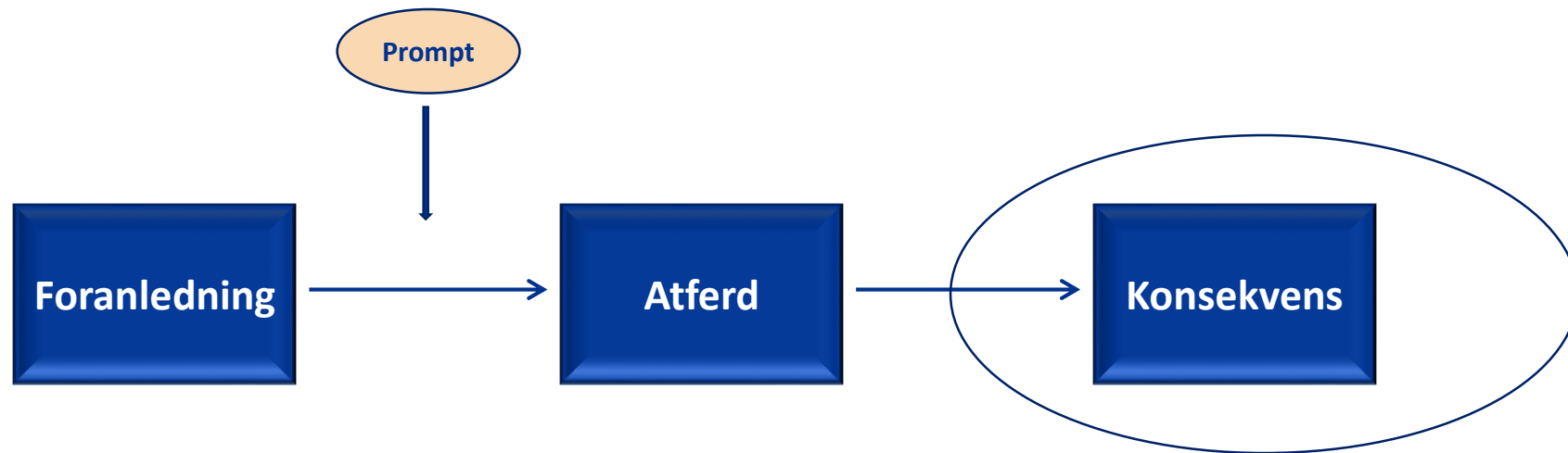

Forsterkerkartlegging

VERY IMPORTANT

- Gjerne utføres daglig
- Kreves ofte et stort utvalg med ulike potensielle forsterkere
- Noen går fort i metning
- Andre fremviser sterkere preferanse for få utvalgte stimuli

Referanser:

Skinner 1953 og 1957

Cooper et al. 2020

Jack Michael 1982, 1993, 2000 og 2002

Holth 1989

Miller 1996

